

Vänersborgs kommun

Fiberstrategi Vänersborgs kommun 2015-2022

Innehåll

1	REGERINGENS BREDBANDSSTRATEGI	3
2	INLEDNING.....	3
3	VAD VILL VI UPPNÅ?.....	4
4	VARFÖR ÄR DET VIKTIGT?.....	4
5	NYTTAN AV BREDBAND	4
5.1	INVÅNARE.....	4
5.2	NÄRINGSLIV	5
5.3	OFFENTLIG VERKSAMHET	5
5.4	TURISTER/BESÖKARE	5
6	UNDERLÄTTA FÖR MARKNADSAKTÖRER.....	5
7	STIMULERA OCH STÖTTA PRIVATA INITIATIV	6
8	GRÄVNING I MARK.....	6
9	KOMMUNEN SOM MEDFINANSIÄR.....	6
10	ATT INTE AGERA NÄTÄGARE.....	6
11	FORTSATT BEHOV AV FINANSIERING.....	7
12	PRIORITERINGAR.....	7
13	FÖRVÄNTNINGAR.....	7
14	DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING.....	8
15	NULÄGE.....	9
15.1	VÄNERSBORGS KOMMUNS FIBERFÖRENINGAR	9
15.2	NULÄGE TÅTORT	10
15.3	BEFINTLIG FIBERINFRASTRUKTUR	12
16	SUMMERING	13
17	BILAGOR, REFERENSLISTOR.....	14

1 Regeringens bredbandsstrategi

I den digitala agendan för Sverige så beskriver regeringen;

- Sverige ska ha bredband i världsklass.¹
- Det är marknadens uppgift att göra investeringar i infrastruktur. Statens roll är att se till att marknaden fungerar effektivt och att marknadsaktörerna ges förutsättningar för sin verksamhet genom lämplig reglering.
- Bredbandsstrategin syftar till att möjliggöra för marknaden att åstadkomma följande täckningsgrad för bredband.
- År 2020 bör 90 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2015 bör 40 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband

2 Inledning

I den fiberrapport² som presenterades för kommunstyrelsen 2014-05-07 så beskriver vi att Vänersborg kommun idag kan erbjuda ca 50% av kommuninvånarna bredband 100Mbit/s. Det är i första hand allmännyttan och landsbygdens fiberföreningar som skapat förutsättningarna för denna leverans. Sedan fiberrapporten genomfördes har väldigt lite förändrats och beskrivningen gäller i den form den är och den finns summerad under punkt 15. Största anledningen stagnation i utvecklingen är att bidragshanteringen är förändrad och Länsstyrelsen/Jordbruksverket har inte medgett några bidrag sedan hösten 2014. Detta stoppar fiberföreningarnas önskan om att starta sina projekt.

En god digital infrastruktur är viktig för utvecklingen i Vänersborgs kommun, nu och för framtiden, på samma sätt som vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Den investering som krävs för att etablera en heltäckande digital infrastruktur är så stor att vi som kommun bör försöka samverka kring och stimulera utbyggnaden tillsammans med externa parter, såväl hos lokala föreningar och samfälligheter som privata aktörer

Att tillhandahålla bredband är idag en förutsättning för ökad livskvalitet, likvärdighet och för att undvika ett digitalt utanförskap i samtliga områdena inom kommunen, attrahera ny kommuninvånare och inte minst visa att vi lever upp till vår vision: *"Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet"*.

¹ <http://www.regeringen.se/sb/d/11345/a/134633>

² Fiberstrategi ver 1.0

Det är viktigt att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling inom hela Vänersborgs kommun och för en långsiktigt hållbar utveckling med minskat resande. Vänersborg har ca 7200 personer som på daglig basis pendlar till annan ort för arbete, miljövinster är stora om de erbjuds möjlighet till arbete på distans någon eller några dagar per vecka. Sen är den potentiella kostnadsminskningen för leveransen av hemtjänst helt baserad på ett välutbyggt fibernät som möjliggörare.

3 Vad vill vi uppnå?

Alla som vistas i Vänersborgs kommun ska ges tillgång till relevanta, konkurrenskraftiga digitala tjänster. 90% av våra invånare och arbetsställen ska kunna erhålla minst 100 Mbit/s bredband till jämförbara nationella priser senast 2020.

Vårt mål bör vara att alla fastighetsägare skall kunna erbjudas anslutning till en bredbandsleverantör via optofiber inom 7 år. Utöver fasta anslutningar ska man i Vänersborgs kommun kunna använda mobila bredbandstjänster, på de flesta bebodda och besökta platserna. Kommunen ska spela en aktiv roll för att uppnå detta.

4 Varför är det viktigt?

Tillgång till god digital infrastruktur är minst lika viktig för Vänersborgs kommun som annan infrastruktur i form av vägar och järnvägar. Argumenten för konkurrenskraftig infrastruktur är desamma oavsett om det handlar om asfalterade vägar eller digitala motorvägar. Alla som väljer att bo, arbeta, studera, besöka eller driva företag i vår kommun måste enkelt kunna nå resten av världen. Infrastruktur har traditionellt varit en nationell angelägenhet, men så är det inte längre. Den tjänstesektor som tjänar pengar via tele- och datanäten förväntas numera även direkt eller indirekt finansiera de vägar de åker på. Tilltron till att marknaden löser tidigare statliga utmaningar är stark och inte omotiverad. Men kommersiella aktörer tar inte utan kraftfull reglering ansvar för att utbudet är jämnt fördelat över landet och historien visar att Vänersborgs kommun inte tillhör dessa aktörers prioriterade satsningsområden. Därför måste utbyggnaden av digital infrastruktur i vår kommun stimuleras med alla rimliga medel som står till buds.

5 Nyttan av bredband

Den nytta en bra bredbandsinfrastruktur kan tillföra för olika målgrupper formuleras bäst på nedanstående sätt

5.1 Invånare

- att göra kommunen attraktiv för att säkerställa inflyttning av arbetskraft och nyskapande verksamheter

- att erbjuda moderna tjänster i hemmet som TV, underhållning, distansutbildning och samhällstjänster
- att möjliggöra hållbar utveckling genom ökat hemarbete
- att möjliggöra hållbar utveckling genom distansmöten med bild och ljud
- att ge de boende på landsbygden lika bra förutsättningar för elektronisk kommunikation som de som bor i tätorterna
- att öka möjligheterna för deltagande i den demokratiska processen
- att ge förutsättning för trygghet i hem- och äldreomsorg

5.2 Näringsliv

- att skapa förutsättning för expansion och utveckling av befintliga företag
- att ge möjlighet för nyföretagsetablering av moderna företag i alla delar av kommunen
- att företag överallt har lika stora möjligheter att leverera tjänster mot hela världen

5.3 Offentlig verksamhet

- att ge förutsättningar för rationalisering, samordning och effektivisering av offentliga verksamhetssystem
- att möta ökade krav på offentlig service till oförändrade eller sänkta kostnader så att skatthöjningar kan undvikas
- att kunna ge lika bra offentlig service på landsbygd som i tätort

En bra och miljöeffektiv IT-infrastruktur är också en viktig förutsättning för en förbättrad miljö och en hållbar utveckling.

5.4 Turister/besökare

- att erbjuda ”Wifi Hotspots”³ på ett flertal turistmål vilket underlättar besökarnas möjligheter att ta del av sevärdheter och attraktioner samt öka deras möjligheter att hålla kontakt med släktingar och vänner på hemmaplan
- att göra det möjligt att ha bra mobila uppkopplingar på olika mötes platser och andra ställen även utanför tätort

6 Underlätta för marknadsaktörer

Vänersborgs kommun ska av tjänsteleverantörer och nätbyggare uppfattas som en möjliggörare, inte som ett hinder för utbyggnad. Utan att bortse från de lagar och regler som gäller kan detta åstadkommas utan kostsamma investeringar. Till exempel genom upplåtelse av kommunal mark, tillstånd att fräsa spår i asfalterade gator eller trottoarer, snabb och effektiv handläggning av gräv tillstånd och andra ärenden, låg taxa för återställning efter schakt, och genom att informera om samförslägningsmöjligheter och samordna sådana insatser. För att komma i fråga för kommunala stödinsatser krävs att den infrastruktur som byggs är öppen för andra, enligt PTS definition av öppet nät. Kommunen är också en stor och viktig kund i de nät

³ innebär ”Publik, kostnadsfri åtkomst till internet”

som etableras. Därför bör allmänhetens infrastrukturintresse vägas in vid upphandlingar och inför eventuell förläggning av kommunägd fiber.

7 Stimulera och stötta privata initiativ

Att nå målet 90 - 100 % av befolkningen kommer att kräva stora insatser av invånarna själva. Hela modellen för statligt landsbygdsstöd bygger på att grupper av intresserade individer går ihop och försöker lösa problemen själva. I den processen kan kommunen vara behjälplig på många olika sätt. Bland annat med kartor och fastighetsuppgifter, samlingslokaler för stormöten, råd och anvisningar, information om regelverk och möjligheter till stöd, samordning av parallella projekt och kontaktoppgifter till nyckelroller. Eventuella uppkomna kostnader hanteras enligt kommunens regelverk. Kommunen bör informera om möjligheterna att få bredband via fiber men också ta på sig en aktiv och stödjande roll i den administrativa processen.

8 Grävning i mark

Så snart kommunen eller någon annan aktör gräver längs sträckor som bedöms som användbara för digital infrastruktur, skall kommunen överväga förläggning av öppen kanalisation.

9 Kommunen som medfinansiär

Vänersborgs kommun ser att vissa delar av utbyggnaden kommer att kräva ekonomiskt stöd, som inte tillhandahålls av marknaden, staten eller konsumenterna själva. Hur detta stöd kommer till bäst användning kan dock variera över tid. Exempel på insatser är medfinansiering av rörkostnader över längre sträckor, eller samförläggning vid VA-grävning mm. När kommunen satsar skattepengar på digital infrastruktur så beror det på ointresse från marknaden alternativt orimliga kostnader för konsumenten. Tillsammans med andra offentliga finansiärer ska vi då etablera öppna nät som kan ge våra invånare bättre förutsättningar än de har idag, både prestandamässigt och prismässigt.

10 Att inte agera nätägare

För Vänersborgs kommuns vidkommande är uppbyggnad av ett eget fibernät inget realistiskt alternativ då vi idag inte äger någon egen fiber samtidigt som flera marknadskrafter finns aktiva i kommunen. En fortsatt samverkan med andra nätägare blir därför en naturlig väg att välja. Offensiva nätägare, tillsammans med många tjänsteleverantörer och konsumenter som inser värdet av en egen satsning på fiberanslutning är i nuläget modellen för såväl tätorter som landsbygd. Kommunen kan bidra på båda sidorna, genom tillmötesgående gentemot nätbyggare och genom information och rådgivning till konsumenterna.

Att som kommun ta ansvar för utbyggnad av mobilt bredband eller mobil telefoni är ovanligare, och kommunens roll begränsas här till att vara god

kund och upphandlare av mobila tjänster, samt vara tillmötesgående i handläggning av ärenden som rör master osv.

11 Fortsatt behov av finansiering

Vi uppskattar att vi med ovanstående insatser kan nå maximalt 50 – 75 % av befolkningen, beroende på marknadens och konsumenternas egen vilja. Men för att komma vidare i arbetet med att modernisera den digitala infrastrukturen på landsbygd och i små orter är det helt nödvändigt med ett kraftigt förstärkt stöd från EU och/eller staten. Om kommunen ensam skulle ta på sig det offentligas medfinansieringsansvar kommer avsevärda investeringar att krävas.

12 Prioriteringar

Ett viktigt villkor för alla kommunens insatser är att de ska bidra till byggande av öppna nät. Under 2015 finns 500 000kr kommunala pengar avsatta för medfinansiering av bredbandsutbyggnad (rör). Därför prioriteras inledningsvis insatser för att stimulera marknaden att agera i Vänersborgs kommun. Men även rådgivning, information och stöd till privata initiativ bör prioriteras, både i tätorterna och på ren landsbygd.

Några föreningar kan komma behöva fortsatt stöd och hjälp, vilket kan komma att kräva samordningsinsatser av kommunen. Flerbostadshus i våra tätorter bör redan under 2015/2016 fiberanslutas på marknadsmässiga grunder. Villaområden måste få största fokus där det finns ett stort kollektivt intresse. De geografiska prioriteringarna styrs helt av marknadsintresset och aktiviteten/viljan hos konsumenterna.

13 Förväntningar

Vi ser tecken på att marknadens tjänsteaktörer anpassar sig till en öppnare syn på digital infrastruktur och försöker hitta nya roller och modeller för att stärka sina positioner. Detta gäller specifikt synen på de marknadsägda näten som öppnas upp mer och mer för övriga operatörer. Samtidigt satsar nätägarna stora pengar på att modernisera och förstärka sin infrastruktur, framför allt genom att bygga ut fibernäten. Dessa faktorer innebär att utbyggnaden på marknadsmässiga villkor får ny kraft och blir motorn i utvecklingen, åtminstone till en början.

Hur långt det kommer att bära vet ingen, men Vänersborgs kommun ska stötta alla initiativ som utgår från att leverantör och kund självständigt och utan bidragsstöd driver utvecklingen mot bättre digital infrastruktur. På två – tre år tror vi att täckningsgraden för fiberbredband kan öka från nuvarande ca 50 % till 85 - 90 % av invånarna.

Där det går skall kommunen verka för att hitta det ekonomiskt stöd från såväl EU som regeringen för att komma förbi de gränser som marknaden

sätter. Med kraftfulla och reglerade satsningar från centralt håll blir det tydligare hur den kommunala medfinansieringen ska/kan användas. (Läs mer om EU-stöd i bilaga 1)

14 Dokumentation och uppföljning

Kommunen har enligt PBL 2011⁴ skyldighet att beakta behovet av bredband och elförsörjning i sin översikts- och detaljplanering.

Vidare påtar vi oss vid antagande av detta bredbandsprogram ett samordningsansvar för bredband, detta förutsätter att vi löpande hämtar in och dokumenterar status på nät och tjänster. Minst vartannat år ska denna dokumentation uppdateras via enkäter till nätägare, återkommande mätningar och kartläggningar ska genomföras av oss själva eller andra.

Bredbandsprogrammet är ett levande dokument som ska revideras minst vartannat år. Grunddokumentet antas av kommunfullmäktige, medan revisioner godkänns av KS. Alla kommunens större insatser på området bredbandsutveckling ska dokumenteras och utvärderas både före och efter insatsen.

⁴ Plan och bygglagen

15 Nuläge

Vänersborg har idag god aktivitet på landsbygden med aktiva fiberföreningar. Det finns snart 15 föreningar varav nio är aktiva och levererar tjänster till invånarna, resterande sex är under uppstart där flera väntar på besked om stöd från Länsstyrelsen. Föreningarnas fysiska utbredning beskrivs nedan i bild 1.

Vänersborgs kommun har ca 37 900 invånare och en genomsnittlig befolkningstäthet av 58 invånare/km². Cirka 29 650 av invånarna bor i någon av kommunens sex tätorter: Vänersborg, Vargön, Brålanda, Frändefors, Nordkroken och Katrinedal (tätort definieras av SCB såsom ort med mer än 250 invånare). Den resterande delen av invånarna, ca 8 250 personer, bor därmed på landsbygden och den övervägande delen av dessa, bor i den del av kommunen som tillhör Dalsland.

15.1 Vänersborgs kommuns fiberföreningar

Bild 1

På landsbygden finns det ca 3 500 villor av dessa är idag ca 1 150 anslutna via fiberföreningar med 2,22 personer per hushåll motsvarar detta ca 2 550 anslutna personer.

I tätort finn det idag 5 679 villor av dess är ca 336 anslutna via fiber vilket motsvarar ca 750 personer.

Sedan saknar fortfarande ca 5 300 villor fiber vilket motsvarar ca 11 800 personer.

15.2 Nuläge Tätort

I tätorten finns ett flertal olika lösningar, bland annat tillhandahåller hyresvärdar lösningar utefter eget val och investeringar. Det är i huvudsak Comhem och fiber från Telia som är dominerande. Bild 2 & 3

Färgkodning;

Gul/grön = Fiber

Grön = Comhem

Rosa = Telia

Blå = TEAB

Översiktskartor som beskriver var i tätorten det idag finns 100Mbit/s eller fiber och vilken leverantör som tillhandahåller tjänsten.

Bild 2

Färgkodning;

- Gul/grön = Fiber**
- Grön = Comhem**
- Rosa = Telia**
- Blå = TEAB**

Bild 3

15.3 Befintlig Fiberinfrastruktur

Kartan beskriver vilka av kommunens telestationer som är uppkopplade med fiberteknik. Idag är samtliga telestationer digitaliserade, undantaget Vänersnäs norra station (16) som Telia valt att ta ur bruk. Här samfinansierar VGR och Vänersborgskommun en stamfiber på motsvarande sträcka (13-16).

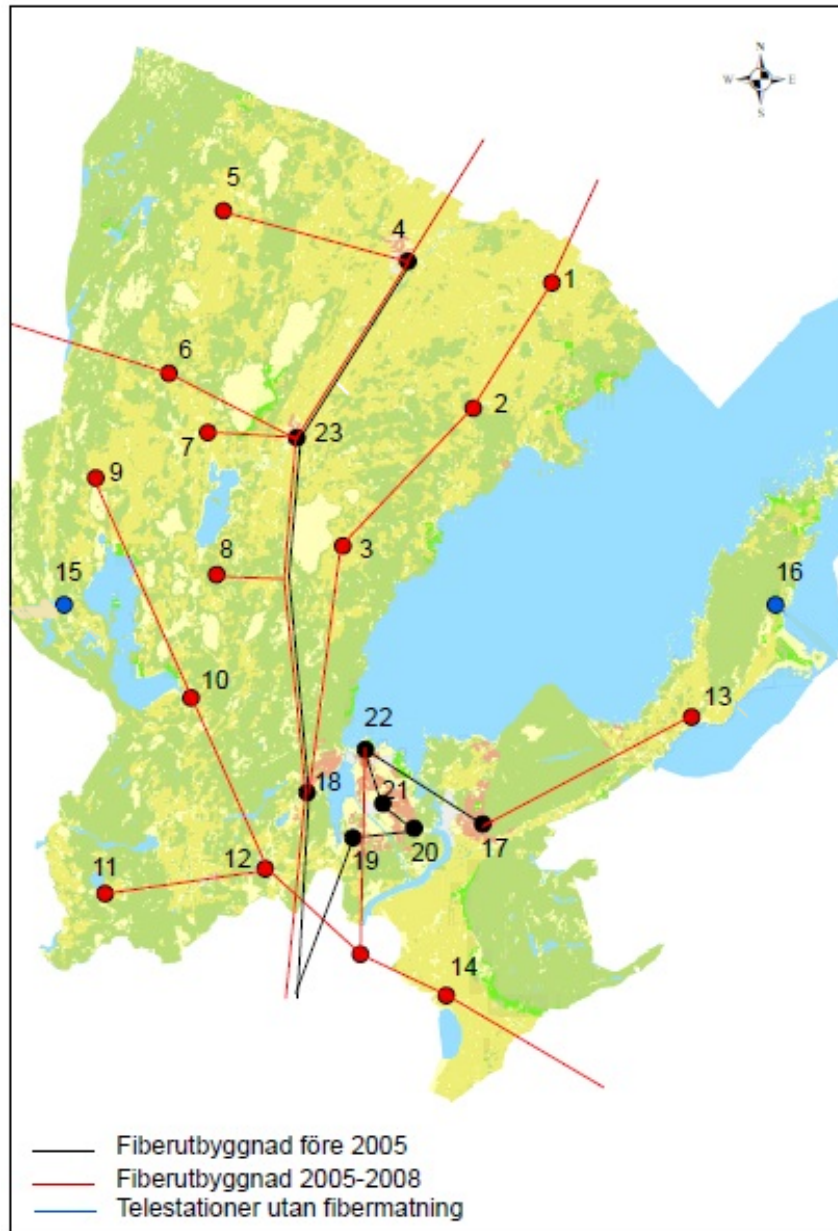

Bild 4

16 Summering

En god digital infrastruktur är lika viktig för Vänersborgs kommun som vägar och järnvägar. Därför måste kommunen agera för att stimulera utbyggnaden. Vi ska stimulera marknadsaktörerna och hjälpa kommuninvånare och näringsidkare som inser värdet av bättre bredbandsanslutning. För att nå målen i regeringens bredbandsstrategi att 90 % av våra invånare och arbetsställen ska kunna beställa minst 100 Mbit/s bredband till jämförbara nationella priser senast 2020 kommer även viss kommunal finansiering att krävas. På landsbygden finns det en etablerad hantering där fiberföreningar och privatpersoner som är aktiva ansöker om bidrag hos Länsstyrelsen. I tätorten ska vi stimulera marknadskrafterna och samtidigt vara en vara en möjliggörare med snabb och korrekt hantering till rimliga priser på exempelvis återställning av asfalt på gator och trottoarer så att de ser stora fördelar och möjligheter i att investera i Vänersborg. Vänersborg når utsatt mål om 40% bredbandstäckning under 2015. Detta till stor del tack vare framsynta och aktiva hyresvärdar och fiberföreningar. Nu behövs denna tydliga fiberstrategi, handlingskraft och viss finansiering för att vi ska kunna uppnå målen till 2020.

Om Vänersborg skall stödja Regeringens Bredbandsstrategi för Sverige och Västra Götalands Bredbandstrategi 2.0 och med det fortsätta vara en konkurrenskraftig kommun i framkant så krävs det att vi satsar på en Fiberstrategi där vi tydligt visar att vi vill verka för att attrahera marknadens aktörer så att de investerar i kommunen. Detta kan vi göra med denna fiberstrategi som visar att vi har en långsiktig plan så som möjliggörare och att vi önskar ett tätt samarbete med den partner vi väljer inför framtida utbyggnation.

Nytoeffekter beskrivs kanske bäst i Västra Götalands Bredbandstrategi 2.0 i bilaga 2, där man anlitar forskningsinstitutet Acreo för en effektgenomlysning av VGR. I bilaga skriver man bl.a. följande i summeringen:

”Slutligen, har vi analyserat de potentiella kostnadsminskningar för leveransen av hemtjänst som ett välutbyggt fibernät kan möjliggöra för Västra Götaland. Beräkningarna visar att en begränsad införande av digitala tjänster kan frigöra mellan 200 och 400 miljoner kronor per år i Västra Götaland, som kan användas för att fortsätta leverera högkvalitativ hemtjänst till en växande seniorbefolkning. En mer ambitiös införande kan öka siffran till mellan 1.7 och 3.7 miljarder kronor” samt

”Resultaten visar att öppna fibernät, leder till lägre konsumentpriser för internettjänster i Västra Götaland, liksom övrigt i Sverige. Det finns också en tydlig och mätbar effekt på miljön: vi visar t.ex. att en begränsad införande av digitala tjänster för äldreomsorg kan leda till runt 1000 ton mindre utsläpp CO2 pga. minskade transporter, medan distansarbete i bredare mening kan leda till större utsläppsminskningar”.

Vänersborg behöver investera pengar och tid för att nå framtida kostnadsbesparingar där fiber är central som informationsbärare. Fiberstrategin ger oss utrymme att verka framåt som möjliggörare och med rätt partner skapa ett öppet nät där vi möter kommunens invånare, näringsidkare och våra egna behov.

17 Bilagor, referenslistor

Rapport över fiber- och bredbandsutveckling, KS 299 2014-04-08 Fiberstrategi

Bilaga.1 Omvärldsbevakning

Bredbandstrategin för Sverige:

<http://www.regeringen.se/sb/d/11345/a/134633>

Digital agenda för Sverige:

<http://www.regeringen.se/sb/d/14216/a/177256>

För information runt Mobiloperatörers täckning hänvisar vi till respektive leverantörs hemsida. Sammanställning finns även på <http://bredbandskartan.pts.se/>

På denna sida finner ni även information runt bredbandstäckning från olika tekniker